



4. søndag i advent 2022, Sigmund Hjorthaug

Tekster: Salme149, 5. Mos 18:15-22, Fil 4:4-9, Joh. 1:19-28, III Joh. 5:30-47

I Danmark bruker vi dette kirkeår 1. tekstrekke. Prekenteeksten er derfor Johs 1,19-28, hvor vi får høre om døperen Johannes.

Jødene fra Jerusalem hadde sendt prester og levitter til døperen Johannes for at spørre ham: "Hvem er du?" De ville nok gjerne vite om han virkelig hadde myndighet til å gjøre det han holdt på med, forkynne Guds ord til omvendelse og til å døpe.

I en av Bachs kantatater for denne søndag, blir dette spørsmål stilt til oss, Hvem er du? spør deg lovens bud, som selv vil si deg hvem du er: et vredens barn i Satans snøre, en hykler under falskhets skjær.

Voldsomme ord. Her pyntes det ikke på noe. Står det virkelig så dårlig til?

(Jeg kan i parentes nevne at de som kommenterer Bachs kantater, ryster på hode og sier «ja, det var noe de trodde på Bachs tid. Men det tror vi ikke på i dag!» Men det er faktisk noen som tror på det i dag, og det er fordi dette er Bibelens eget ord om oss. Vi som tror på Bibelen, tror også på hva den sier om disse ting.) Vi kan f.eks lese Rom 3. Der ser vi hvem vi er i Guds ords lys.

Der er ingen retfærdig, ikke en eneste.

Der er ingen forstandig, ingen, der søger Gud.

De er alle kommet på afveje, alle er fordærvede; ingen gør godt, ikke en eneste.

Deres strube er en åben grav, med deres tunger taler de svig;

der er slangegift under deres læber, deres mund er fuld af forbandelse og forbitrelse.

De er rappe på fødderne til at udgyde blod. Vold og ulykke er på deres veje; fredens vej kender de ikke. Guds frygt har de ikke for øje.

Står det virkelig så dårlig til med oss? Ja, det gjør det. Og grunnen til dette er den som vi leser i 1. Mosebok 3. kapittel om Adam og Evas syndefall. De ble lokket av Djevelen, Slangen, til å være ulydig mot Guds bud, de fikk i seg Den Ondes, Djevelens gift, og denne gift ble videreført til hele menneskeslekten som skulle komme. Adam og Eva ble skapt i Guds bilde, de blev skapt gode, rene og fullkomne. Alt Gud hadde skapt var *såre godt!* Men det ble totalt annerledes, da Satan hadde forledet Adam og Eva til synd, og de hadde fått i seg Slangens, Satans gift. Og denne gift ble videreført til de mennesker som skullet komme. Derfor står det 1.Mos 5: *Dengang Gud skapte mennesket, skapte han det, så det lignede ham. Som mand og kvinne skapte han dem, og han velsignede dem og kaldte dem menneske, da de blev skabt. Da Adam havde levet 130 år, fik han en søn, der lignede ham og var et bilde af ham. Han kaldte han Set*

Her hører vi at Adam fikk en sønn i sitt bilde, ikke i Guds bilde. Adam ble skapt i Guds bilde. Set derimot ble skapt i Adams bilde. Han arvet Adams syndige natur. Den samme natur har du og jeg. Derfor er det sånn som vi hører i Rom 3: *Der er ingen retfærdig, ikke en eneste. Der er ingen forstandig,ingen, der søker Gud. De er alle kommet på afveje, alle er fordærvede.*

Men på samme måte som Gud ikke var sen med å forkynne evangeliet om ham som en gang skulle komme, og gjøre godt igjen det Adam og Eva gjorde galt, så skal heller ikke vi vente med å fortelle at Gud hadde en løsning, Gud hadde en plan helt fra evighet av. Han skulle sende sin sønn for å sone for den synd som Adam og Eva gjorde, ta straffen for den, og for all den synd som finnes i denne verden.

Døperen Johannes sier, lige efter vår tekst, han ser Jesus komme hen imot seg og sier, *Se der Guds Lam som bærer verdens synd.* Grunntekstens ordet for *bærer*, betyr egentlig *løfte opp og bære, bære bort*. Vi ser likesom for oss hvordan Jesus, tar all den synd som finnes i verden - også din og min synd – han tar den fra oss og legger den over på seg. Så nå hviler ikke din synd lenger på dine skuldre. Jesus har tatt den fra deg og lagt den på sine skuldre, og han bærer dem bort, like hen til korset, og soner for dem, ved sin strafflidende død for oss.

Like efter syndefallet, der Gud hadde foreholdt Adam og Eva deres synd, så sier han *Kvinnens Sæd skal knuse Satans hode, men den skal bite ham hælen.* (1.Mos 3, 15)

Det er dette vi kaller det første evangeliet om Jesus i Bibelen, og som går som en rød tråd gjennom hele Det gamle testamentet. Messias skulle komme en dag og ta på seg vår synd og sone for den.

Herren er ikke sen med å fortelle Adam og Eva dette. Om Han skulle komme og gjøre opp for deres synd, fordi han elsket dem så høyt, og ville ikke at de skulle gå fortapt.

På samme måte må vi ile til å forkynne evangeliet også idag, for vi kan ikke holde ut å høre sannheten om oss, uten at vi også får høre om Jesus og hva han har gjort for oss, da han sonet for alt det syndeforderv som

er i oss, da han døde for oss på korset.

Adventstiden er en botstid

Det er fjerde søndag i advent. Advenstiden er en botstid. Den skulle i hvert fall være det. På samme måte som fastetiden er en botstid. Både adventstid og fastetid bruker samme liturgiske farve, botens farve, fiolett eller lilla. Hva skal botstiden være preget av? Av stort alvor. Den skal være preget av at vi enn mer tenker på Guds hellige bud og vilje. Sådan har det vært i kirkens tradisjon. Adventstiden har vært en botens tid. Sånn er det desverre ikke lenger i noen særlig grad. Den 1. søndag i advent er riktignok en festdag i kirken, vi hører om Jesu kongelige inntog i Jerusalem, han kommer saktmodig ridende på et esel. Der synges i glede, *Hosianna, Davids søn, velsignet være han som kommer i Herrens navn.* Men de andre søndager i advent har mer bostpreg. Den 2. s i advent hører vi om Jesu gjenkomst til dom, om tegn i sol og måne og stjerner, og om skrekk og gru som fyller menneskene - men også om at de troende frimodig kan løfte sitt hode med tanke på Jesu komme. Og vi får høre om å ta seg i akt, så våre hjerter ikke *sløves af drukkenskap, og daglivets bekymringer.* Det er botens tale og botens toner. Den 3. og 4. s i advent får vi høre om døperen Johannes. Hans oppgave var nettopp å forkynne bot, lovens budskap. Han sa: *Øksen ligger allerede ved trærnes rod, og hvert trø, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden.* Og han sa! *Øgleyngel, hvem har bildt jer ind, at I kan flygte fra den kommende vrede?*

Johannes var en mektig omvendelsespredikant. Han forkynte loven så folk så at de var syndere, og at de hadde bruk for syndernes forlatelse. Og han døyte med døy til syndenes forlatelse.

Johannes skulle berede vei for Jesus. Han skulle være en røy som roper i ørkenen: *Rydd Herrens vej! Jævn Herrens vej!* Han skulle rydde vei for Jesus, først og fremst ved å forkynne lovens bud. Men også ved å forkynne evangeliet. Han pekte på Jesus og sa: *Se der Guds Lam!*

Adventstid er en botens tid hvor man nettopp skal høre lovens forkynnelse.

Hva er lovens hensikt? Den skal vise at vi er syndere som har bruk for syndernes forlatelse. Og dermed har bruk for den Frelser som kom Julenatt! Paulus sier i Rom 3: *Og vi ved, at alt, hvad loven siger, taler den til dem, der er under loven, for at hver mund skal lukkes og hele verden stå straffskyldig over for Gud.*

Så hensikten med at vi skal høre Guds bud, det er ikke at vi skal streve med oss selv, for å forbedre oss, men at vi skal få en lukket munn og innse at vi er straffskyldige overfor Gud.

Rom 5,20 : *Men loven kom til, for at faldet skulle blive større og blev synden større, er nåden blevet så meget større*

Lovens hensikt er ikke at du skal bli snill og god og from. Nei, hensikten med loven, Guds bud, er at du skal bli en synder, og se at du er under Guds dom. Først da blir det mening i at Jesus kom til jord. Når vi tenker på a vi snart skal feire at Guds sønn kom som et lite barn til jord, vi ser Ham ligge der i krybben, så skal vi tenke at han kom for å løfte opp og legge vår synd på sine skuldre, og bære dem like hen til korset for å ta straffen for dem.

Jesus kom til jord for å bli syndebæreren. Like fra han ble født. Han tok følgende av vår synd allerede fra fødselen av, der han ble født av en fattig jomfru, lagt i en krybbe i en beskidt stall. Han kom og tok alle våre synder på seg, løftet dem fra oss opp på sine skuldre, og bar dem like til korsets tre.

Dette er det rette juleevangelium. *Han er kommet til jorden arm, synges det i Juleoratoriet av Bach. Han er kommet til jorden arm, for å forbarne sig over os.* Han kom arm og fattig og fornedret, fordi han hadde en så stor kjærlighet til oss. Han kom for å bære alle våre synder, ta dem fra oss, og legge dem på seg.

Så er du og jeg fri, og så har vi den rette juleglede, og kan takke og priser ham med ordene fra Filippene 2:

Han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov

at være lige med Gud, men gav afkald på det,

tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig;

og da han var trådt frem som et menneske,

ydmýgede han sig og blev lydig indtil døden,

ja, døden på et kors.

Derfor har Gud højt ophøjet ham og skænket ham navnet over alle navne,

for at i Jesu navn hvert knø skal bøje sig,

i himlen og på jorden og under jorden,

og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære.

Amen